

Catalin

BUTLLETÍ INTERIOR DEL CASAL DE CATALUNYA DE PARÍS

2ª ÈPOCA - ANY 1983

Núm **58**
desembre

BUTLLETÍ
INTERIOR
DEL CASAL
DE CATALUNYA
DE PARÍS
41, rue Berzélius
75017 Paris
Tél. 263-06-81
C.C.P. 5685-77 Paris

Photocopié par nos soins.
Association étrangère
autorisée par M.
le ministre de l'Intérieur.

L'exemple

Han encarnat en un moment de la vida d'un poble, l'esperit d'aquest poble. A cada etapa n'han significat el relleu. Al moment decisiu n'han indicat la direcció. Han afegit una malla a la sòlida cadena de fidelitat forjada abans d'ells i, a la qual, després d'ells, altres homes afegiran altres malles. Han estat, durant l'efímer instant d'una vida d'home, la veu i l'acció de valors que no moriran.

Identificats a l'aspiració d'un poble, n'han esdevingut l'expressió. Han cridat llibertat en plena opressió. Han desvetllat la justícia en temps d'iniquitat. Han proclamat la dignitat quan tot era òbjecció.

No han posat preu a llur abnegació. No han regatejat ni esforç, ni sacrifici. Han renunciat a tot menys a complir la voluntat del poble.

Han ensenyat que com més l'home s'eleva, més comprèn que sols el poble és gran.

Han estat, en un punt de la terra, els enllaços de la vida i l'alè de l'esperança i, servint un poble, han dignificat la humanitat.

Per això homenatgem la memòria de dos homes exemplars que han honorat Catalunya: Francesc Macià, president de la Generalitat de Catalunya, i Ambrosi Carrión, president del Casal de Catalunya de París.

«CALIU»

Vida del Casal

Programa d'activitats

Si els nostres desitjos es concretitzen, tot i que ja haureu rebut informació a part, tindreu aquest «Caliu» a temps per saber que el

Dissabte 3 de desembre tindrà lloc, a les 4 de la tarda, a l'amfiteatre Michelet de la Sorbona, 46, rue de Saint-Jacques, l'homenatge en memòria del cinquantè aniversari de la mort d'en Francesc Macià, president de la Generalitat de Catalunya, i del desè aniversari de la desaparició d'Ambrosi Carrion, president del Casal de Catalunya de París i promotor de la Federació d'Entitats Catalanes a l'Estranger. Una conferència serà pronunciada per l'il·lustre historiador i diputat al Parlament de Catalunya, senyor Josep M. Ainaud de Lasarte.

Diumenge 4 de desembre, en el Salon Pompeien de l'Hotel Lutética, 47, boulevard Raspail, M. Sévres-Babylonne, a les dotze del migdia, un dinar de germanor presidit per l'excel·lentíssim ambaixador d'Espanya a París, senyor Joan Reventós, en el qual hi trobarem els socis del Casal per mostrar la nostra simpatia a tan conseqüent catalanista i president del Partit dels Socialistes de Catalunya.

Diumenge 18 de desembre. — Últim acte de l'any 1983: presentació-conferència del llibre *Jordi et les chateaux de reve*, de la nostra amiga Marie-Helène,

etnòleg, presentat per ella mateixa. Superbes diapositives sobre la vida i el paisatge del Montseny embelliran la vetllada que començarà a les quatre de la tarda.

Gener

Diumenge 8 de gener. — A les quatre de la tarda: Loto que anomenarem de la «Galette des rois». A més de bons premis seran coronats el rei i la reina del Casal.

El diumenge 22 de gener tornarem a passar un altre film. Sembla que els socis no s'hagin assabentat que hi ha una pantalla nova i que les sessions de cinema resultan interessants. Sigueu puntuals: a les quatre de la tarda.

Febrer

Esperant concretar en el programa ja podem anunciar que el **12 de febrer**, a les quatre de la tarda, celebrarem l'assemblea general ordinària. Es farà el balanç de les realitzacions, però més que res caldrà que comenceu a pensar-hi. S'ha d'avançar més de pressa i trobar nous elements que vulguin participar en el desenvolupament del Casal.

Benvinguda a en Joan Reventós i comiat d'Ignasi Masferrer

El dia 13 del propassat mes d'octubre, un grup de catalans de París oferiren un sopar de comiat i de rebuda al mateix temps. De comiat pel cònsol, el nostre amic i consoci Ignasi Masferrer, designat per a fer-se càrrec de l'Oficina dels Drets de l'Home a Madrid, i de rebuda al nou ambaixador d'Espanya a París, en Joan Reventós. El Casal hi fou representat pel seu president, vice-presidenta i alguns consocis. Unes paraules de benvinguda foren pronunciades pel professor Narcís Bonet, el qual es felicità de l'encert d'haver nomenat ambaixador un compatriota de tant provada catalanitat. I desitjant el cònsol entre tots nosaltres per la seva activitat i disponibilitat per tot el que afecta els catalans.

El senyor Masferrer s'acomiadà dels presents agraïnt la participació que sempre ha trobat entre els catalans de París i remarcà que l'arribada del senyor Reventós és la millor promesa per a tots aquells que volem treballar per a Catalunya.

El senyor ambaixador regregrà l'acte que se li oferia. Se sentia, digué, com a casa nostra, trobant-se entre amics de sempre, familiars d'amics de feia molts anys recordant-se de les afinitats ideològiques, de les seves aventures editorials i dels moments de lluita. Se sentia orgullós d'ésser ambaixador entre nosaltres i que aquest era l'acte més entranyable en què participava des que fou nomenat per al seu nou càrrec.

Esbarjos celebrats

La tarda del pa amb tomàquet

Va celebrar-se el 25 de setembre al nostre local. És el primer acte de la temporada 1983-1984: el de suculent i nutriutiu «pa amb tomàquet». Erem al retorn de vacances, retorn de Barcelona i dels pobles de les comarques catalanes. Era el retorn a la llar després de la gran dispersió que comença a primers de juny. Els uns hi sojornaren uns quants dies, d'altres unes setmanes i d'altres fins i tot un bon trimestre. És el dia de la festa de les retroballes. Tots contents i ben animats i amb bon apetit. Tot el que teníem preparat de pa, tomàquets, pernil i begudes, va exhaurir-se. És de bon auguri. Bon profit i per molts anys.

A la recerca del rovelló intromissible

Essent igualment verídics, el pessimista diria: dia esplèndid, sol refulgent «però» pocs bolets i cap rovelló; i l'optimista: cap rovelló, pocs bolets «però» sol refulgent i dia esplèndid. Entre els quaranta socis i amics que omplien el car que ens conduïa a Fontainebleau, n'hauríem trobat d'ambdues categories, el qual vol dir que els subjectivisme s'entafura per tot, àdhuc en la recerca dels bolets.

Molt bé, però, per què un bosc habitualment pletòric de vegetal talofita s'en mostra totalment desproveït el dia de la nostravista? Els doctors esbolets que ens acompanyaven han donat moltes respostes, cap d'elles igual. Tots són igualment experts i, en conseqüència; tots responen diferentment provant, així, llur qualitat d'expert, tal com es practique en totes les disciplines i ideologies. Doncs, i en compte de bolets volen trobar opinions contradictòries, dediqueu-vos a cercar experts i en trobareu més que rovellons.

En fi, tenim la certitud que els pessimistes ens contradiran i que obtindrem l'aplaudiment dels optimistes, uns i altres igualment experts en tot el que ens afecta.

Castanyada 1983

Faltaven taules, faltaven cadires, faltava espai, i així i tot, la deliciosa incomoditat deguda a un Casal arxipè, feia que trobéssim més ben torrades les cantanyes, més exquisits els panellets, més íntim el llaç que uneix la nostra gent.

Però, també, la visió d'una multitud encaixonada dins d'un recinte massa exigü, suportant-ne els inconvenients amb goig, amb germanor i amb esperit del deure, ens imposava l'obligació ineludible de tensar la voluntat i no escatimar cap esforç a fi que, ben aviat, la família catalana de la regió parisenca pugui trobar-se a pleret en un Casal vast, avinent, acollidor, digna representació de Catalunya en la prestigiosa capital de França.

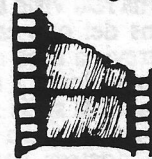
Film: «Viridiana». — Assistents: vint. — Un admirable Buñuel. — Una assistència bunyol.

Apa! estreneu una pantalla, que us costa els ulls de la cara. — Projecteu un film excel·lent d'un autor genial — I pagueu-lo. — Anuncieu-ho a «Calíu» i feu-ne propaganda.

Netegeu la sala. — Disposeu-li les cadires. — Obriu de bat a bat les portes a la gran gentada. — Tant se val mig obrir una porta. — Perquè vetllem un mort.

Entreu, els vint herois. — Seieu còmodament, i poseu els peus sobre les cadires buides. — No us faltarà espai.

Només faltarà la gent.

Nota. — Cap assistent no va fumar durant la festa. Un a zero a favor del civisme.

Cinema-Casal

Aquest diumenge, dia 9 d'octubre. — A les 4 de la tarda. — Al local social

Visita a l'IN

El dimarts 8 de novembre una vintena de socis del Casal visitarem aquesta antiga i important institució industrial al servei de l'Estat. Vèrem ser acollits i guiats molt amablement per un agent de l'empresa que ens explica la història i el funcionament de cadascuna de les seccions. Aquesta casa, fundada per Francesc I i Lluís XIII, conserva el material antic com són els tipus de lletra clàssica que, encara avui, són utilitzats en edicions especials de gran qualitat.

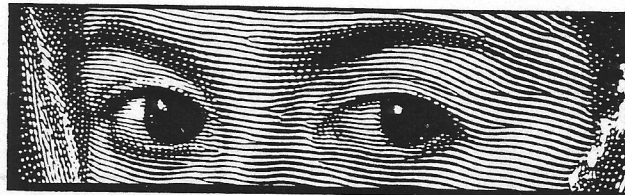
L'Imprimerie Nationale s'encarrega no solament de l'edició dels papers i documentació d'Estat, formularis de tota mena fins els anuals telefònics, sinó també de llibres i informes dels diversos ministeris i organismes oficials.

Per donar una idea del volum de les activitats de l'IN, unes dades: el 1982, efectius als tallers de París i Douari, 3.025 obrers i empleats; xifra d'afers, 1.354.427.753 F; nombre de comandes, 20.756.

Una visita interessantíssima que dona una idea de les preferències de l'Estat francès, des de sempre, per les activitats culturals.

D'ací i d'allà

Nova placa

Al llindar de la porta d'entrada, ja deveu haver vist la nova i artística placa del Casal, obsequi d'un soci que vol servir l'anonimat.

«Comarques» de la TVE al Casal

El dijous 27 d'octubre, un equip de la televisió espanyola del circuit català, que dirigia Llúcia Oliva, ha visitat el Casal. La manca de temps no ens ha permès d'avisar els socis per correu. Ho férem per mitjans telefònics i val a dir que una trentena de vosaltres féreu l'ambient necessari per donar una real visió als telespectadors catalans del què és el Casal. Es féu una entrevista molt curta al president, vice-presidenta i secretari i es filmà el local i els socis xerrant entre ells. El programa en el qual en veuran els nostres compatricis és «Comarques», que passa per la primera cadena a dos quarts de dues del migdia. Allí s'adonaran potser que el Casal és la 39 comarca del Principat i que caldria millorar-la, pel nostre prestigi i pel que representa.

Els Comediants Premi Nacional de Teatre

Els Comediants de Canet de Mar, que per dues vegades hem pogut aplaudir a París, i dels quals molts socis del Casal en guarden un joiós record, han obtingut el Premi Nacional de Teatre dotat amb un milió de pessetes. Aquest guardó és un reconeixement a la tasca que porten a cap des de fa deu anys. L'inefable sol rialler de «Sol Solet», que desancadenà l'apoteosi entre tots nosaltres, es mereixia bé aquesta distinció. Anim i endavat!

Nous socis

Pere Pagés Royo
Alfons Capella

Donatius

Lluís Las del Vall	10 F
Nàtalia Bonet	20 F
Josep Bailina	20 F
Pilar Casellas	20 F
Ramon Bosch	20 F
Josep Galí	20 F
Enric Sancho	30 F

Total 140 F

Un aniversari

Ara farà just dos anys es creà, amb una certa precipitació, una Secretaria de relacions amb els Casals en la qual hi vàrem posar moltes il·lusions. Teníem ja un interlocutor oficial. Quantes dificultats aplanaríem!

En el document que se'ns va lliurar hi figuraven totes les aspiracions que des de feia temps eren les nostres. A més eren i són els nostres objectius: potenciar la presència catalana al món.

Possibilitar, realitzar, potenciar, estudiar, vehicular, emmarcar són els verbs més emprats en aquell document. Potser hauria estat més adient de conjugar aquells verbs en condicional puix que cap dels projectes no s'ha realitzat; ni aquella publicació que havia d'informar-nos de tantes coses i que tenia com a finalitat d'estrenger la relació dels Casals amb el país i dels Casals entre ells.

Quin vot haurem de fer en aquest aniversari? Que se celebri un altre Catalunya-Enfora?

Jaume MIR

Reconeixença

Agraïm al senyor Jaume Vilalta, cap del Servei de Promoció de Premsa, els assenyats consells i el concurs que han fet que, la sola publicació catalana de París, el nostre butlletí, no sigui interrompuda. Ara cal que, entre tots, facilitem una publicació més sovintejada i millorada expressant, cada dia més, la necessitat que a París hi hagi un indret on es viu intensament Catalunya i fent que el llaç que ens uneix a casa nostra esdevingui més fort i més durador.

Obituari

El 17 de juliol de 1983 moria a Vanves, a l'edat de 60 anys, la nostra consòcia, l'enginyera Antònia Querol, filla d'Ambrosi Carrion, que era distingida amb el nomenament d'«officier de l'Ordre National du Mérite» i la medalla d'honor del Treball. Al seu espós i amic Tomas Querol el nostre sentit condol.

Albada Olaya interpreta Pere Pagés

La pianista catalana Albada Olaya, ens ha ofert, en els locals de la Biblioteca espanyola de l'ambaixada d'Espanya a París, un recital on ens mostrà una sorprenent sensibilitat musical i una remarcable qualitat d'interpretació, tractant-se d'una executant tan jove. Albada Olaya ens oferí obres de Mompou, Massià, Montsalvatge, Blancafort i, en la segona part, una sèrie d'obres d'en Pere Pagés, la majoria inèdites, que subjugaren el públic pel seu esperit romàntic i descriptiu. El compositor, pare del nostre consoci i amic el pintor Pere Pagés, fou molt aplaudit.

Una altra data

Al Casal, al curs de la seva ja llarga història, s'han succeït certs esdeveniments de relleu. Els d'abans del 1976 seria interminable enumerar-los. Assenyalem ara el del 9 d'octubre de 1977: el Casal rebia el molt honorable senyor Josep Tarradellas, president de la Generalitat a l'exili, qui s'acomiadava de tots nosaltres, abans d'anar-se'n a Madrid primer i després a Barcelona a fi d'instalar-se al palau de la Generalitat per exercir-hi el seu càrrec de president.

El 24 de març de 1981, en ocasió de la quinzena «Catalunya Avui» i del seu viatge a París, el Casal s'honorava amb la visita al nostre local de l'actual president de la Generalitat de Catalunya, el molt honorable senyor Jordi Pujol, acompanyat de la seva esposa.

El 27 de juny darrer, el Consell di-

rectiu del Casal es congratulava de rebre i entrevistar-se llargament amb el senyor Joan Reventós, nou ambaixador d'Espanya a París i president del Partit dels Socialistes de Catalunya.

I l'1 d'octubre passat era el nostre consoci senyor Ignasi Masferrer, cònsol d'Espanya a París, que va voler acomiadar-se del Casal de Catalunya, en el nostre local social, abans de traslladar-se a Madrid, a prendre possessió del càrrec de director de l'oficina de Drets Humans del ministeri d'Afers Estrangers. No dubtem que el senyor Masferrer farà honor al nou càrrec que li ha estat confiat, ja que les seves qualitats i competència no es discuteixen. Els del Casal fem constar de bell nou el nostre agraïment pels molts serveis que n'hem rebut.

LLIBRES

La Generalitat ens envia

«La Premsa a Igualada (1808-1982)», dos volums, per M. Teresa Miret i Solé; «Dietari de l'excursió filològica», 1906; «Escola d'Estiu 1982»; «Debats parlamentaris»: La LOAPA, una agressió a Catalunya»; «Guia 1982 de vacances joves»; «El Monestir de Santa Maria de Vallbona i els seus orgues», segles XVII al XX; «Quatre artistes de Vic: Furriols, Pladevall, Ricart, Vernis»; «V. O.: Artistes de

Granollers»; «Iniciació a l'espeleologia»; «Introducció a la biospeleologia»; «Vocabulari bàsic»; «Apunts de tècnica material»; «Alfaro: escultures en el Born»; «Bibliografia Nacional de Catalunya», 1982; «Llengua i administració», n. 6; «Descripció bibliogràfica normalitzada Internacional Gencial»; «La campanya per la normalització lingüística de Catalunya 1982».

Publicacions rebudes

Els diaris «Avui», «Trebalt», «L'Humanitat», «El País», edició internacional. Les revistes «El Correu de la Unesco», «Carta de España», «L'Om», de Ruidoms; «Nova veu»; «Euskadi information»; «Casa Nostra», de Suïssa; «Xipret», de l'Hospitalet; «El Batall», de Girona; «Mai no morirem», d'Angulema; «Som», «Lluita»; «Informació socialista»; «Veu de l'exili català i republicà»; i els butlletins dels casals: «Nostra veu», de Costa Rica; «El Clau», de Bruselles; «Centre Català», de Lausana; Casal Català de Tolosa de Llenguadoc; Centre Cultural de Perpinyà, «Germanor», Centre Català de Santiago de Xile; Centre Català de Rosario; Portaveu Català de Brisbane; Full informatiu Orfeo Català de Mèxic; «Llar», Hogar Catalan de la Rioja. «Llum i Guia», «Seguim», «La taula del racó», revista selvatana, «Catalunya Informa», «Notícia de Catalunya». Butlletí del llibre català.

• No hem d'oblidar tampoc el donatiu que el senyor Salvador Alavedra ens ha fet de les seves obres: «Vuit diàlegs a la

vora del mar», «Les obres de restauració de l'Església parroquial de Sant Pere de Terrassa a final de segle XIX» i «Cargots i mala lletra», en col·laboració amb Manuel Junyent. Mercès des d'aquestes columnes.

• L'Esbart Dansaire d'Arenys de Munt també ens oferí, per a la nostra biblioteca: 'Opuscle commemoratiu», d'Arenys de Munt, i «La Guerra de Successió viscuda des d'Arenys de Munt», així com un disc dels seus balls.

• El senyor Delfin Colomé ha tingut l'encert de regalar a la biblioteca del Casal un llibre interessantíssim: «Vivir entre dos cultures», fet per un col·lectiu.

• El IEE ha editat una «Guia del emigrante que retorna» que figura a les nostres prestatgeries.

• El poeta Gabriel Mora i Arana, de Manresa, ens ha ofert els seus poemes «Foc d'arrels» en un acurat volum numerat i dedicat al Casal Mercès.

El mes de juliol existien a Catalunya prop de 400.000 parats entre els quals uns 7.000 amb carrera universitària i 190.000 joves. El 27,5 % dels parats de la indústria de l'Estat espanyol són a Catalunya. En canvi, en el sector agrícola l'atur només és l'1,6 % de tot l'Estat

* * *

Cada dos segons un infant mor en el món per falta d'aliments; gairebé cent mil persones agonitzen de fam cada dia; mil milions d'éssers humans són mal nodrits. Mentre, els països industrialitzats llicencen per la finestra els aliments que salvaries els qui tenen fam.

* * *

La reixa de Notre-Dame de París, que data de l'any 1250, és obra de Sunyol i Blai, de Barcelona. Cosa que diu de la importància de les fargues catalanes des del segle X fins al XVII.

* * *

Els quatre alpinistes catalans Enric Lucas, Nil Bohigas, Jordi Camprubí i Oscar Cadiach, que intentaven conquerir «el sostre del món» a la serralada de l'Himàlaia, decidiren abandonar l'escala quan solament els en faltaven menys de 600 metres per arribar al cim de l'Everest. Foren les pèssimes condicions climatològiques i l'esgotament físic allò que els obligà a suspendre l'expedició que durava des de feia setantannou dies. Aquest és el segon intent català per vèncer l'Everest.

* * *

Enver Hoxha, president d'Albània, ha batut el trist record de permanència en el poder que fins ara pertanyia al general Franco, el qual s'hi mantingué 39 anys i 23 dies. Pobres albanesos!

Abad de Santillán

El dia 18 d'octubre, a la residència de les Llars Mundet de Barcelona, deixà d'existir, a l'edat de 86 anys, Sinesio García Fernández, més conegut amb el pseudònim de Diego Abad de Santillán, teòric i militant anarquista, secretari de la Federació Anarquista Ibèrica l'any 1935, membre de les Milícies Antifeixistes de Catalunya, que el mes d'agost del 1936 s'integrà en el Consell d'Economia i Defensa de la Generalitat de Catalunya que presidia Josep Tarradellas, on va exercir el càrrec de delegat de combustibles i fonts d'energia. A finals de l'any 1937 fou designat titular de la cartera de Finances.

S'exilià a l'Argentina, on ja infant havia emigrat amb els seus pares, hi va passar la seva joventut i va cursar-hi la medicina que mai no va exercir. Creà l'Editorial Americalee que publicà més d'un centenar de títols, entre els quals *Las Nacionalidades*, d'en Pi i Margall. Abad de Santillán escriví varies obres, entre les quals destaquen una «Historia del movimiento obrero español», «Historia de la Argentina», «Por qué perdimos la guerra», etc.

En memòria de Jaume Cornudella

Després de patir durant anys una dolorosa malaltia, Jaume Cornudella ens deixà el mes d'octubre.

Jaume Cornudella milità, des de la seva joventut en el nacionalisme radical. El 1939, a Perpinyà, després de la desfeta, fou dels primers a incorporar-se a la Resistència activa. Fundador del Front Nacional de Catalunya hi milità fins la mort. Antena de la Resistència de l'Interior i en connexió amb la Resistència francesa durant la guerra mundial, intervingué personalment en el salvament de nombrosos perseguits, entre els quals polítics i militars europeus. Com a resistent tenia diverses condecoracions.

Tota una vida al servei de Catalunya, home de coratge en els moments més difícils, fidel al Front Nacional de Catalunya en l'independentisme fins la mort, fou acompanyat a la seva darrera estada per nombrosos patriotes companys de lluita i representants de diverses tendències polítiques, entre d'altres el president Tarradellas amb el qual l'unia una amistat particular.

Jaume Cornudella ha estat un català fidel que mereix el record emocionat dels qui el coneguérem i els respecte dels patriotes anti-franquistes. Rebi la seva vidua i les filles el nostre sincer condol.

Per aprendre català a París

Per aprendre català a París us heu de dirigir al Centre d'Etudes Catalanes de la Sorbona, que es troba en el 9, rue de la Bretonnerie, 75004 (Metro Hotel de Ville), on es donen cursos tots els dies de la setmana de les sis a les vuit del vespre. Hi han tres nivells d'ensenyament i s'obté un diploma atorgat per la universitat de París.

També es donen classes, a nivell estudiant, al Lycée Camille Sée, 11, rue Léon-Lhermite, 75015 Paris (Métro Vaugirard ou Commerce). Pels debutants els dijous de dos quarts de sis a dos quarts de vuit i el divendres per al nivell de batxillerat amb els mateixos horaris.

«Cant per un vell poble»

A la clausura de les Jornades Internacionals de Cant Coral que tingueren lloc el passat mes de setembre al Born de Barcelona, s'estrenà, amb lletra del poeta mallorquí Per Gomila i música del mestre Brotons el «Cant per un vell poble» de caire polític i que fou interpretat per totes les corals participants. L'entusiasme del públic fou apoteòsic.

263-06-81 Es el telèfon del Casal. Anoteu-lo!

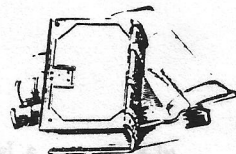
Espriu al Vendrell

Tenim de goig d'anunciar-vos que el nostre consoci el pintor Francesc Espriu celebra una exposició al Vendrell, a Art Escofet. Inauguració el 3 de desembre fins a primers d'any. Serà plaent per al nostre amic i per al Casal que siguin nombrosos els nostres amics que tinguin la possibilitat d'assistir a aquesta exposició.

Eudald Solà torna a la Universitat

En el «Diari Oficial» de la Generalitat del 9 de setembre de 1983, llegim la dimissió del cap del Servei de relacions culturals, n'Eudald Solà, que torna a la universitat per dedicar-se a la seva tasca de professor de grec. Saludem al nostre amic Eudald Solà que en moltes ocasions ha demostrat la seva simpatia al Casal.

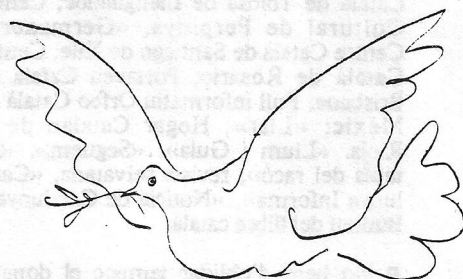
El Fabra Manual

A la demanda d'alguns socis hem fet arribar al Casal la nova edició del diccionari Fabra Manual, que ha estat editat enguany i que comporta la integralitat del Diccionari General de la Llengua Catalana amb més de 8.000 entrades noves. El podeu adquirir per solament 100 F.

Per als socis

Els nostres amics i consocis senyors Coryn, ens fan saber que a la Perfumeria Maianne, situada en el 12 del boulevard Bessières, sereu molt ben rebuts. Posen a la vostra disposició tots els productes de perfumeria que venen, amb una reducció per als socis del Casal.

EL NOSTRE INOBLIDABLE «AVI»

Francesc Macià i Llussà

Francesc Macià tenia ja 46 anys quan es produïren a Barcelona uns fets que havien de canviar radicalment el curs de la seva vida. Tinent coronel d'enginyers afincat a Lleida, Macià havia fet una brillant carrera de l'Acadèmia d'enginyers militars de Guadalajara a la qual entrà als 17 anys, després d'haver obtingut el títol de batxiller el 1874. Setè i darrer fill de Joan Macià i Artigues i de Maria Llussà i Sagarra, Francesc nasqué el 21 d'octubre de 1859 a Vilanova i la Geltrú.

Capità als 23 anys és traslladat a Sevilla i el 1884 a Lleida, on es casà amb Eugènia Lamarca i Mier l'any 1888, la qual li donà tres fills: Joan, Josefina i Maria.

En desacord, doncs, amb l'atzagaia dels militars que la nit del 25 de novembre de 1905 atacaren les redaccions del «Cu-Cut!» i de «La Veu de Catalunya», per un dibuix aparegut en aquell setmanari, Macià es dessolidaritzà dels oficials indignes i va fer pública la seva reprovació.

Diputat

Les simpaties que despertà amb la seva reacció feren que fos proposat per Solidaritat Catalana candidat a diputat a les Corts per les Borges Blanques. Això l'obligà a renunciar a la seva carrera, després d'una sèrie d'incidentes molt lamentables provocats per l'Exèrcit. La notícia d'aquella renúncia fa escriure a Xènius una «glosa» al·lusiva a «un militar civil».

El 21 d'abril de 1907, dia de les eleccions, la victòria és sense precedents. De les 43 actes de Catalunya, Solidaritat en guanya 41. Macià es doblement elegit per les Borges Blanques i per Barcelona.

L'experiència parlamentària el deixà ben poc satisfet. El seu temperament rectilini no s'acomodava a tots els jocs i tripijocs d'aquells homes polítics i finalment es limità a exposar els problemes del seu districte.

Havia fracassat el moviment unitari de Solidaritat Catalana i refusà de tornar a les Corts, però l'extraordinària confiança dels seus electors l'obligà a asseure's de nou en un escó del Congrés.

El 8 de març de 1914 és elegit altre cop. El 25 de novembre de 1915, Macià renuncia a la seva representació parlamentària, com havia renunciat a la seva carrera militar, en un discurs que féu sensació en l'hemicicle. I malgrat que els seus fidels electors l'elegeixen altra volta, el 9 d'abril de 1916, tot proclamant-lo de nou diputat, la carrera parlamentària de Macià és pràcticament acabada.

Catalanista

Francesc Macià va concebre esperances d'un ajut de les Juntes militars i en un discurs pronunciat a les Corts

els demanava que donessin suport al moviment de renovació sorgit a Catalunya. Però els militars feren el sord.

Macià volia involucrar la reivindicació cívica amb la protesta social, no-gensmenys cadascú seguí el camí particular, allunyant-se de la gran avinguda nacionalista. Solament fou escoltat per Marcellí Domingo. Detingut aquest, malgrat la immunitat parlamentària, Macià fou avisat a temps i sofrí el primer exili de la seva vida. Decidí tornar quan les autoritats franceses li feren saber que la seva presència no era grata als Pirineus Orientals. No se'l va molestar.

Torna a sortir elegit per les Borges Blanques el 24 de febrer de 1918. Els seus discursos al Parlament malden per una reforma social: afavorir l'obrèr i el petit industrial amb una repressió dels abusos del capitalisme i la consecució de la llibertat de Catalunya.

AL FRONTÓN CONDAL

—Que se celebra aquí, que hay tanta gente—
—El Banquet de la Victoria.
—«Ix la victoria» Ah, vaya, serán paisanos

A la consulta favorable per l'establiment de l'Estatut, el 16 de novembre de 1918, Macià manifestà la seva disconformitat amb l'Estatut d'autonomia que mantenia uns lligams amb el poder central que al seu entendre calia rompre. Es declarava per un nacionalisme radical i es constituïa la Federació Democràtica Nacionalista el 15 de gener del 1919, de la qual fou elegit president.

Cauen els governs, uns darrera els altres i en Maura obté la dissolució de les Corts amb convocatòria de

pament Estat Català en un acte celebrat al CADCI.

Les lluites socials no s'apaivagaven. Es destitueix Martínez Anido, però els atemptats continuen. «El Noi del Sucre» és abatut pel «terrorisme blanc». Dimiteixen els governs i se celebren noves eleccions. No cal afegir que Macià continua essent elegit pels seus electors.

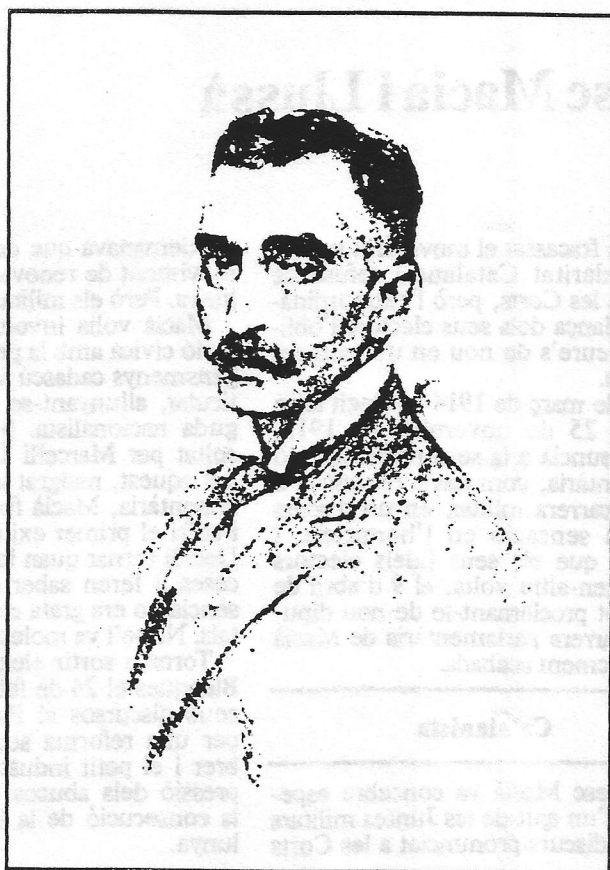
El 22 de juny de 1922 pronuncia un discurs explicant per què era separatista, anunciava un enfrontament armat per assolir la independència si

temptejant, incansable, els contactes amb personalitats i organitzacions contràries a la dictadura.

Els afiliats a Estat Català s'entrenaven militarment. Com que no trobà finançament per a la seva empresa, el 23 d'abril de 1925 féu pública l'emissió d'un emprèstit denominat Pau Claris. Que no fou cobert del tot.

Els comunistes oferiren ajut al líder de l'Estat Català i aquest, junt amb en Josep Carner-Ribalta, partí cap a l'URSS el 15 d'octubre de 1925. S'entrevistà amb Bukharin i Zinoviev, cap de govern aleshores. Però no n'obtingué res i el 28 de novembre, apressadament, tornaven a París.

Es planejà una insurrecció que fracassà. Era a finals de juny del 1926, coneguda per «La Santjoanada», hi estaven implicats liberals, republicans, i l'Estat Català.

Prats de Molló

Confiant solament en els homes de l'Estat Català, va preparant la indumentària i l'equipament dels participants a l'expedició que havia planejat: l'ocupació d'una població catalana i, des d'allà, proclamar la República Catalana. Hi ha, però, esventament del complot per part d'un dels italians que feien part de l'expedició i tots els grups són detinguts un darrere l'altra. El 4 de novembre, a la matinada, els gendarmes entren a Vila Denise, a Prats de Molló, punt de comandament de Macià, i detenen aquest i els seus ocupants. Vuit dies després són conduïts a la Santé i processats. Macià fou condemnat a dos mesos de reclusió i 100 francs de multa.

Francesc Macià, amb la seva família, s'installa a Brussel·les. Reclamat pels catalans d'Amèrica, al costat d'en Ventura Gassol, inicia una «tournee» pels Casals catalans a mitjan novembre de 1927. Van a l'Havana, a l'Uruguai, però se'ls hi nega el visat per entrar a l'Argentina; nogensmenys res no els detura. Són detinguts després d'haver fet un discurs al Casal Català i expulsats. Xile, l'Havana, Nova York són els països i ciutats visitades. Torna a instal·lar-se a Brussel·les.

Miguel Primo de Rivera es veu forçat, a la demanda del rei, a presentar la dimissió el 28 de gener de 1930. Macià està impacient per retornar a Barcelona, però se li refusa el permís d'entrada. De sobte es presenta a Barcelona el 25 de setembre, però és detingut, és lliurat a la policia francesa i aquesta l'escorta fins a Bèlgica.

El govern del general Berenguer cau el 14 de febrer de 1931. Es convoquen eleccions municipals a tot Espanya per al dia 12 d'abril.

«L'Avi» president

El 22 de febrer havia entrat Fran-

noves eleccions per a l'1 de juny de 1919; i una vegada més Francesc Macià és elegit diputat per les Borges Blanques, com ho serà en les següents legislatives del 19 de desembre de 1920. En aquesta legislatura Macià devia exposar en un llarg discurs a les Corts el seu pensament polític: Catalunya, un cop recobrada totalment la seva sobirania, acceptarà d'unir-se en una federació amb els pobles o nacionalitats d'Espanya que ho desitgin.

L'Estat català

A la Conferència Nacional Catalana que tingué lloc els dies 4, 5 i 6 de juny de 1922, organitzada per la Joventut Nacionalista de la Lliga, Macià proposà la creació immediata d'un Estat Català. Aquesta esmena fou rebutjada per 211 vots en contra i 66 a favor. Nogensmenys el 8 de juliol del mateix any es creava l'agru-

fos necessari i sollicitava la cooperació dels federals catalans; fou el seu darrer discurs en el Parlament ja que poc temps després s'instaurava la dictadura de Primo de Rivera.

Declarat l'estat de guerra, Macià fugia cap a França.

L'exili

A París s'installa a l'hotel de la Victoire, a la Chaussée-d'Antin. Organitza una oficina política, que fou l'inici de les que funcionaren a Tolosa del Llenguadoc i a Perpinyà. Assisteix a Tolosa a la celebració dels Jocs Florals, prohibits a Barcelona per en Primo de Rivera, i allí, malgrat l'expressa prohibició del prefecte, el director de la coral interpreta *Els Segadors*. Macià i Fontbernat són expulsats del departament.

De retorn a la capital, després d'haver estat instal·lat a Bándol amb la seva muller i la filla Maria, va a viure a Bois-Colombes. Macià continua

cesc Macià a Catalunya i manifestà la gran satisfacció que tenia de trobar-se a la seva terra després de tants anys d'exili.

De la Conferència d'Esquerres, sorgeix el partit Esquerra Republicana de Catalunya del qual es designa president Francesc Macià. El seu aspecte, la seva llegenda i l'edat avançada feren que el poble comencés a nomenar-lo «L'Avi». Potser tot això contribuï també a donar el triomf esclatant a la candidatura de l'Esquerra Republicana de Catalunya. De 33 candidats presentats en foren elegits 25.

El dia 14 d'abril, Companys, acompanyat d'Aragay, d'Opisso, el dibuixant, i altres amics, es dirigeix cap a l'Ajuntament i surt al balcó principal i proclama la República espanyola. Macià s'assabenta de la proclamació i acudeix ràpidament a la plaça Sant Jaume, tement una «maniobra espanyolista» de Companys. Quan surt al balcó, la plaça és pleníssima. Macià, amb veu clara i potent, declara:

«En nom del poble de Catalunya proclamo l'Estat Català que, amb tota cordialitat procurarem integrar en la Federació de Repúbliques Ibèriques ajudant-les a instaurar el nou règim amb totes les forces...»

I l'escena es repetirà des del balcó de la Generalitat.

El 15 d'abril Macià presenta als periodistes la llista del govern provisional de Catalunya, sota la seva presidència. És una coalició d'Esquerres que reflecteix clarament el resultat de les eleccions.

Tanmateix es farà un pas enrere. Sota la pressió de Madrid i per no posar en perill la incipient República, Macià ha cregut convenient cedir en els seus ideals i des del balcó de la Generalitat proclama que aquest 17 d'abril és el dia més trist de la seva vida, ja que en lloc d'ésser el president de la República Catalana ho serà del govern de la Generalitat de Catalunya.

Vers l'Estatut

Tan sols un mes i mig després de la transcendent consulta electoral del 12 d'abril se celebren eleccions en els ajuntaments per a la creació d'una Diputació provisional de la Generalitat que tindrà com a tasca la d'elaborar l'Estatut que se sotmetrà al plebiscit popular.

La ponència redactora de l'Estatut es formada per Jaume Carner, Pere Coromines, Josep Dencàs, Martí Esteva, Antoni Xirau i Rafael Campalans, que, en deu dies, isolats a Núria, acompliran llur tasca.

El 2 d'agost és el plebiscit. Els resultats són eloqüents: Sí, 596.106 vots; No, 3.020; en blanc i vots nuls, 780.

Francesc Macià s'expressa des del balcó de la Generalitat amb una gran emoció: «Ja som lliures! No hi haurà cap poder humà que pugui oposar-se a la voluntat del poble de Catalunya, tan meravellosament expressada.»

Catalunya elaborà el seu Estatut en 53 dies. Les Corts constituents de la República necessitaren tretze mesos per decidir-se a aprovar-ne una versió en gran part desfigurada.

Quan el 6 de maig de 1932, s'obre a les Corts el debat sobre l'Estatut, el clima torna a ser tibant. Els punts de fricció es perfilen: finances, ordre públic, política social, llengua i ensenyament.

Pels carrers, arreu d'Espanya, es crida: «Mori Macià i mori l'Estatut!». I el 10 d'agost el general Sanjurjo dirigeix una insurrecció militar que, afortunadament, fracassa. Aquest fracàs accelerarà els treballs del Parlament i el 9 de setembre de 1932 l'Estatut és aprovat.

El dia 14 de desembre, el president Macià presenta la dimissió davant el nou Parlament de Catalunya, elegit el dia 6, i es dona així per acabada l'etapa provisional.

No cal dir que els diputats el reelegixen president. Macià pot contemplar amb satisfacció aquest moment en el qual culminen 27 anys de lluita sense defallença.

Un any més tard Macià es operat d'urgència d'una oclusió intestinal. El seu estat s'agreuja i el dia de Nadal de 1933 els catalans ploren «L'Avi». S'ha extingit una veu sincera i noble que denunciava febleses i deshonors amb una indoblegable voluntat fins arribar al somni de la seva vida.

Fonts: «Francesc Macià. El camí de la llibertat (1905-1931)», per E. Jordi, Aymà 1977.

«Francesc Macià, president de Catalunya», per Manuel Viusà, Som núm. 3, París, 1968.

Dos retrats

Macià s'havia dedicat amb passió a l'històric moviment català i havia guanyat l'afecte etern de les masses. Amb una sola mirada ja em trobava sota l'encís de la seva persona. De mitjana alçada, elegant i esvelt, tenia més de setanta anys portats amb noblesa. L'abundant cabellera i el bigoti ben retallat eren blancs de neu; els trets fins i delicats, els ulls grossos i d'un castany lluminós eren afables. Anava vestit elegantment de gris amb corbata i mitjons del mateix color. Un mocador de seda sortia discretament de la butxaca de l'americana.

Em trobava davant d'un bell Brummel de mitja edat. La seva veu era baixa, musical, perfectament modulada. Si era cabdill de la plebs com deien els seus enemics, era al mateix temps un refinat i un cavaller. En retornar a la residència de Claude Dawson, el nostre cònsol general, vam trobar una gran panera de roses grogues per a la meva esposa, amb una targeta de Macià, tot i que la presència d'ella a Barcelona no havia estat esmentada. Però Macià ho sabia tot. Ben aviat ens va tornar la visita, vam brindar i donar-nos les mans i, quan la venerable figura de cara de poeta es retirava, jo sabia que havia estat en contacte amb la matèria primera que serveix per a escriure la Història.

*Claude G. Bowers, «My mission to Spain»
(versió del Centre Català de Caracas)*

Tot encisava en la persona de Francesc Macià, els trets de finesa ascètica, la distinció exquisida, la sòbria elegància, la dolçor de la veu, la simplicitat, curullada de noblesa, l'emocionant bellesa de les llargues mans i el candor de l'esguard profund com el dels infants, que contradeïa a penes un lleuger plec de melangia a la comissura dels llavis.

Aristòcrata pels gustos com per les maneres, era demòcrata per convicció i més encara per la generositat de cor.

*Henry Torrès, «Accusés hors série»
(versió del Centre Català de Caracas)*

La magnanimitat del president Macià

En ocasió del cinquantenari de la mort del president Macià, segur que s'evocaran els seus aspectes de figura popular de la seva lluita constant per Catalunya, de les seves qualitats personals i patriòtiques. Encara

Macià: la seva magnanimitat, la seva «grandesa d'ànima», com deien els antics. En podria citar molts casos, però en diré un, poc conegut, i que explica els nobles sentiments d'aquell gran patriota. Feia poc del fracassat

lanas obliga más a mis sentimientos. Le saluda con toda consideración y afecto. F. Macià.»

Comprenc que hi hagi que interpeti aquesta generositat com una debilitat humana de Macià. Ho comprenc. Però no oblidem que aquest gest pesà decisivament en l'ànim del president Alcalá-Zamora quan dos anys més tard, decidí indultar el comandant Pérez-Farràs, condemnat a mort per la seva intervenció en els fets del 6 d'octubre de 1934.

Entre la magnanimitat de Macià, demanant el perdó de Sanjurjo i el ressentiment de Franco, en condemnar a mort el president Companys el 15 d'octubre de 1940, hi ha un abisme. Les figures que es poden presentar amb dignitat davant dels homes i de la Història, només són les magnànimes, les generoses, les nobles. Com el nostre Francesc Macià, president de Catalunya

Josep Maria Ainaud de Lasarte
Diputat al Parlament de Catalunya

viuen qui l'han conegut bé i que en podran dir moltes més coses que no pas jo.

Jo tenia vuit anys quan ell va morir, però el recordo perfectament, per haver-lo vist amb el meu pare o de quan venia a l'Institut-Escola de la Generalitat a buscar les seves nétes. Era una persona que feia una impressió inoblidable: quan el veies, t'adonaves que «era algú». Tenia aquella personalitat que justifica la seva enorme popularitat, fins i tot el fet sorprenent que en un dels seus viatges per les comarques catalanes, una bona dona el saludés amb un «Visca lo rei de Catalunya!» que el deixà astorat.

Jo voldria recordar en aquestes pàgines una de les millors virtuts de

cop d'estat del general Sanjurjo, el 10 d'agost de 1932, i es discutia si calia aplicar-li la pena de mort, com ordenava el Codi de Justícia Militar vigent, o si era millor que el cap d'Estat, el president Niceto Alcalá Zamora l'indultés. I Francesc Macià, —que havia conegut persecucions, presó i exilis— després de reflexionar-ho a fons, envià un telegrama al president de la República demanant el perdó del general rebel. El telegrama deia, simplement això:

«Fiel a mis ideas y a mi espíritu liberal y enemigo de la aplicación de la pena de muerte sin excepción, suplico a V. E. indulte al general Sanjurjo. El haber levantado bandera contra les libertades cata-

Monument a Macià

La feliç iniciativa del diari «Avui» d'obrir una subscripció popular per a convocar un concurs per un monument a la memòria de Francesc Macià, s'ha vist coronada amb l'elecció, per votació popular, del projecte «Flama 634 MM», que era un dels tres seleccionats per un jurat internacional dels 165 projectes que es presentaren a concurs.

Els guanyadors són tres arquitectes madrilenys i han concebut el monument amb uns raigs de llum —quatre barres en làser— enlairats cap al cel per fer-hi aparèixer la flama de la catalanitat, que arribarà fins a uns 400 metres d'alçada.

Aquest monument començarà a construir-se a finals de 1984 i serà ubicat a la plaça de Catalunya de Barcelona.

El president Ambrosi Carrion

Ambrosi Carrion, del 3 d'abril 1964 al 9 de novembre del 1973 data de la seva mort, als 85 anys d'edat, va ser el president del Casal de Catalunya de París. Abans, ho havien estat:

1945, en Lluís Nicolau d'Olwer; 1946, en Pere Fouché; 1947/1948 i 1960/1961, en Joan Masot; 1949/1950 i 1958/1959, en Josep Camps; 1951, en Leandre Raurich; 1952 al 1957 en Josep Sans i 1962/1963 en Delmir Ibáñez.

Ambrosi Carrion, havia obtingut els doctorats de perceptiva-història de la literatura, grec i filosofia i lletres.

Premiat el 1912 en els Jocs Florals pel seu poema «Els tres himnes de Eupolis». Professor, a l'Institut Balmes, de l'Escola d'Art dramàtic. President de l'Ateneu Enciclopèdic. Crític teatral a «La Nau» en els anys de la dictadura de Primo de Rivera. Professor auxiliar, a la càtedra d'Història medieval, de la Facultat de Lletres.

Els anys de la guerra civil, secretari general als Estudis Universitaris per a obrers a l'Universitat Autònoma i responsable de la Secretaria Unica dels Instituts de Segon Ensenyament i director del teatre de guerra.

1939: l'exili.

Participa als Jocs Florals de l'exili i obté: 1948, el premi Ignasi Iglesias; 1950, premiat pel drama «La Dame de Reus»; 1952, premiat pel drama «Malefici»; 1967, la Flor Natural; 1971, Mestre en Gai saber.

Home de lletres, dramaturg, novel·lista i eximi poeta. Heus, ací a continuació, els títols d'obres seves:

Ballet: (diagonal amb 8 episodis) «L'Hereu Riera».

Comèdies: «Els tres amors del marxant»; «La Rondalla del bon temps», i «L'Ombra». (1927), actor: Enric Borràs, *Drames*: «Beneït és el fruit», «Bernardo del Carpió», «El Foguerol», (1925) actors: Maria Vila, Pius Davi, E. Guitart; «Els camins d'antigona»; «Fam de terra»; «La Força cega»; «L'altre fill» (1918), actor Enric Giménez; «L'àngel negre» (1959); «La flama i el vent»; «La princesa Eriselda»; «La verge de la nit» i «Maria Francesca».

Farses: «El misteri de Santa Erofila»; «Molock i l'inventor» (1930), actors: Maria Vila, Pius Davi; «Temps ençà... Temps enllà» (1925), actors: Assumpció Casals, Visita López, Emilia Baró.

IdiHi dramàtic: «Testa d'or».
Misteri sagrat: «Nostre Dona de les roses».

Novelles: «La tragèdia d'un pobre home» (1924); «Una joventut» (1925).

Poemes: «A posta de sol» (1935), «Elegies i altres poemes», «Fedra», «Niobé» (1930), «Nit de llengenda», «Pirateria» (1928), actors: Maria Vila - Pius Davi; «Poemes (1930) i «Poema de port» (1929), actor: Enric Borràs.

Rondalla per a infants: «Els esclops de la sort»

Traduccions: «Hero i Leandre», atribuït a Museu, publicat per l'Institut d'Estudis Catalans. «La vídua desitjada», de Goldoni (1925) actriu: Mercè Nicolau. «Mireia», de Mistral - actors: Enric Borràs, Maria Vila; «Otel·lo», de Shakespeare.

Tragèdies: «Cap de flames» (1918), actor: Enric Borràs; «Clitemnestra» (1917), traduïda al castellà i representada a Madrid per l'actriu Maria Guerrero; «Comte l'Arnau» (1972) en dues parts i 35 episodis; «El fill de Crist» (1926), actors: Margarida Xirgu i Enric Giménez; «El mal traginer» (1916); «Epitalami» (1912), actors: Emilia Baró i Antoni Piera; «Judith» (1967); «La filla del cec Nathan»; «La miraculosa»

(1920), actors: Maria Vila, Pius Davi; «La núvia verge» (1911); «La santa relíquia»; «Les danaïdes»; «L'estàtua d'or»; «Periandre», actors: Enric Giménez, Rafaela Abadía; «Tribut al mar» (1911) i també cal citar «L'adveniment del Messies» (1958), en tres actes; «Nit d'embruixament» en un acte i «La companyia invisible» (1967).

Retrat

Era un home bo el senyor Carrion; era allò que en diem «un bocí de pa» i si no va tornar a morir a la terra, si no va presentar-se mai als consolats del seu país, si anava pel món amb la documentació d'apatrida fou perquè en el rebuig hi trobava l'única fidelitat possible a tot allò que havia estat la seva vida quan era a casa. D'aquesta mena d'homes se'n riuen alguns joves revolucionaris d'avui, atribuint-los les desfetes polítiques enfront d'un adversari que no actua per sentiments, sinó per interessos. Però és aquesta, potser, una de les inferioritats d'algunes causes.

«Quan érem capitans», per Teresa Pàmies, *Doposa*, 1976

Ambrosi Carrion, president del Casal, va ser reelegit quatre vegades, manteniment del Casal pel treballant sense regatejar cap esforç, al llarg dels seus anys, empleant-s'hi de debò i sofrint-ne molt. Els que el vam conèixer en aquells anys, poguérem apreciar les seves moltes qualitats, al mateix temps que la seva rectitud i intransigència quan de drets patriòtics i qüestions de principis es tractava. Per ell, tot era poc el que es feia i el que feiem pel Casal i per Catalunya.

El 1949, havia acceptat ser director artístic de la Secció teatral del Casal, després de dues entrevistes amb en Martí Dalmau, membre del Consell Directiu i president de la Comissió de Festes i Teatre.

El 1964, es va crear el Fons de Solidaritats, per tal de portar ajuda als damnificats per les inundacions a Catalunya.

El 1965 el Casal de Catalunya i sota la seva empena es van organitzar a París, els Jocs Florals de la Llengua Catalana, essent-ne el president del Consistori.

Del 1967 fins al dia de la seva mort, va ser, també, el president de la Federació d'Entitats Catalanes a l'Exili.

El 28 d'octubre del 1967 va tenir una gran satisfacció quan el Casal organitzà l'homenatge dels catalans de París, al seu amic, des del temps de batxiller, en Pere Gimpera, conseller de Cultura de la Generalitat i rector de la 'Universitat Autònoma, en els temps de la segona República.

el 1970 es va fer reaparèixer el nostre butlletí d'informació «CALIU» (segona època).

Del 1966 al 1973 i continuant fins el 1976, sempre sota l'ègida del Casal de Catalunya va haver-hi la Comissió de la Festa del Llibre Català, que tant va marcar aquells temps. Fins el 1973 sempre va reunir-se en el 67 del carrer Condorcet, on el Casal hi tingué, llargs anys, la seva secretaria.

El 1970 es va adquirir el local del 41 del carrer Berzelius i la seva inauguració a finals de l'any 1972.

Els darrers anys de la seva vida tenia, sovint, entrevistes amb personalitats de l'interior i també amb les de l'exili. Contactes amb l'Assemblea de Catalunya i també amb el president de la Generalitat a l'exili, el molt honorable senyor Josep Tarradellas.

L'onze de novembre del 1973, dos dies després de la seva mort, reunits en el nostre local, assabentats de la trista nova, tots coincidirem a deplorar la pèrdua del president Ambrosi Carrion, pèrdua irreparable per al Casal i també per a Catalunya, que perdia, un dels seus millors fills. Unanimement, acordàrem adreçar a la seva afligida i abnegada esposa, Montserrat Antich, i a altres familiars, la manifestació del nostre més profund i senti condol. En representació del Consell Directiu s'havia traslladat a Cornellà de Conflent, per assistir a l'enterrament, en Bernat Joven, vice-tresorer, del Casal. Entre els que ens trobàvem reunits, aquell vespre, vull recordar, als avui també ja desapareguts, en Pere Bonet que va ser el president del Casal del 1974 al 1977, en Josep Compte, que fou poc després secretari, Josep Falguera i Antoni Sobrevia, diverses vegades membres del C. D. i també Carme Fàbrega, esposa d'en Josep Marimon, President del Casal el 1978 i actualment resident a Prada.

J. Bailina

Racó poetic

Ambrosi Carrion i Juan (Barcelona 1888 - Cornellà de Conflent 1973)

LA VISITA

Seràs arran de la porta,
Entraràs sense trucar,
aniràs, potser, descalça,
no et sentiré caminar.
Faràs ombra a la finestra
per on veia el cel tan clar;
potser es parará el rellotge
potser el gos udolarà.
Em prendràs per la mà dreta,

la pobra i ferida mà...
sentiré una esgarrifança...
Pensaré: -Quin fred que fa!
I sortirem de puntetes,
ningú no s'adonará
de...

—Dirà la cambra buida:
—Se n'ha anat per no tornar.

Voldria anar-me'n quietament
en una nit sens pluja i sense vent
que en el silenci es torni transparent
com una llum on el sol hi toca,
immòbil com glaçada al vent,
que espera i no diu res,
sols el rellotge diu: mai més
i tot calla per sempre.

No us dic Adéu, dic a reveure
potser en la gran Pau
que ara m'envolta.
Ja no hi ha mà trucant la porta,
només quietud. Res no se'n va,
tot resta fixe en el silenci
i mal que res no digui res,
ni aquell tic-tac dient: mai més
i que podria dir-nos: res, res, res
o sonar encara: tot, tot, tot,
que de l'eternitat en fan un mot.

Per què saber qui espera,
que encara en el silenci
unes passes avencin
del que no té definició,
començament o fi, del sí i del no.
Del que vivint espera
trobar palanca, o gual d'aigua morta
com si no fos res,
com és l'eternitat
transformada en res més.

Torinyà, 11 de Juliol del 1973.

Ple de la Federació d'Entitats Catalanes a l'Estranger

Es dies 22 i 23 d'octubre del 1983, a la ciutat de la Tolosa del Llenguadoc ha tingut lloc el ple de la Federació d'Entitats Catalanes a l'Estranger que reüní representants de les quatre associacions que la integren: el Centre Català de Marsella, el Casal Català de Tolosa, el Casal Català d'Angulema i el Casal de Catalunya de París. Hi foren examinades diverses qüestions d'ordre interior, així com l'estat i la connexió de les relacions de la FECE amb els representants de les nostres institucions, molt particularment amb el Secretariat per a les relacions amb els Casals escampats arreu del món. L'esperança que la creació d'aquest Secretariat va suscitar entre el moviment associatiu emigrant català, ha estat frustrada. No hi ha hagut ni funció coordinadora, ni relacions recíproques. Fins i tot es pot afirmar que ni tan sols es reb resposta a la correspondència.

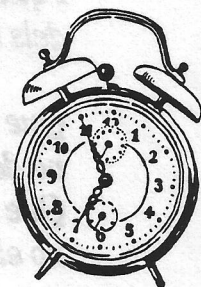

La Federació, que sempre ha maldat per a un exàmpla sense exclusives de l'agermanament dels Casals Catalans d'emigració, ha seguit de manera atenta les diferents crides a la unitat de les entitats catalanes aparegudes últimament als butlletins d'informació de diversos casals. Prenent acte de les diferències de personalitat de cada Casal o Entitat, considera que el fet de constituir un moviment associatiu català arrelat a l'emigració constitueix, per ell mateix, un fet específic que conté els elements de coincidència per a una trobada que, com a mínim, ens permeti conèixer-nos i constatar altres punts d'acord.

Sense cap mena de menys preu —ans al contrari— per als casals dels altres continents —Amèrica del Nord i llatina, Austràlia— pensem que l'àrea europea conté prou aspectes favorables per a una aital trobada, essent aquests, si més no, la relativa proximitat, la similitud dels problemes amb els quals ens hem d'encarar, la perspectiva de formar part d'una mateixa comunitat l'europea.

Desde França faran tot allò que estigui al nostre abast per a assolir un tal resultat.

V. B.

*Diàleg (autèntic)
de camp
de concentració*

—Amb la fam que ens rosega els budells i tu fent cara de satisfet!

—És que el meu cuc solitari s'ha mort de gana.

En Pep del Forn

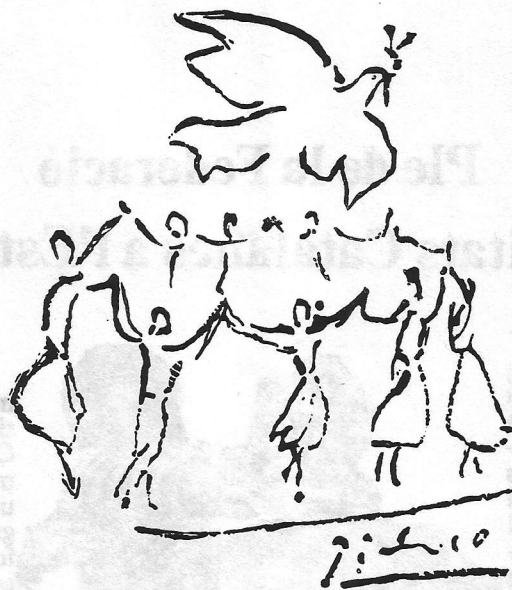
Frases, dites i proverbis

Taula

Se'ns diu que això és **joc de poques taules** (1). Ben aviat el Casal serà **cap de taula** (2) en totes les discussions a propòsit d'un nou local. Cal dir també que hem de **fer taula rasa** (3) de tot el que s'hagi ja proposat? Res d'això, però seriosament hem de **posar la qüestió damunt la taula** (4), i fent saber clarament qui **a la taula d'en Bernat, qui no hi és, no hi és comptat** (5). Si es realitza aquest somni no oblidarem de **tenir taula parada** (6) per tots aquells qui hauran sentit la necessitat de l'engrandiment i de col·laboració perquè el nou local sigui una realitat i s'acabi el temps d'**anar de la taula al llit i del llit a la taula** (7). Hem d'acabar amb l'esquifidesa i l'estretor, que a nosaltres també ens **agrada la bona taula** (8).

- (1) Cosa que no tardarà a resoldre's.
- (2) El qui seu en el lloc preferent.
- (3) Considerar nul el que s'ha fet anteriorment.
- (4) Suscitar una qüestió.
- (5) Dit d'algú que és perjudicat per la seva absència.
- (6) Dit del qui convida tothom.
- (7) Dit del qui viu només per menjar i dormir.
- (8) El bon menjar.

Bon any 1984

*Que la raó faci callar les armes
i homes i pobles es donin les mans.*

*Que el lliure espai, volant sobre el silenci,
un vol d'ocells el travessi cantant.*

*Que l'esperança extirpi la basarda
que ens corca i priva de seguir endavant.
I que l'absurd no talli la cadena
dels homes que han viscut i els que seran.*

*Que la pau sigui l'obra del coratge,
no del xantatge, coacció o espant.
Que sigui el nostre esforç que ens alliberi.
no els que ofereixen llibertat matant.*

*Que esdevingui, el món, bellesa i somriure
i amor i alegria i confiança i cant.
Això us desitgem per l'any que comença
i, a través vosaltres, a tots els humans.*

El Consell Directiu